

Sygn. akt IV U 216/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 marca 2018r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Jerzy Zalasieński
Protokolant	st. sekr. sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 15 marca 2018r. w S.

odwołania A. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 13 września 2016 r. Nr (...)

w sprawie A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala A. M. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu umowy o pracę zawartej z płatnikiem składek (...) Spółka z o. o. w wysokości 7360 (siedem tysięcy trzysta sześćdziesiąt) zł brutto miesięcznie.

Sygn. akt IV U 216/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 września 2016 r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., działając na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 68 ust. 1 lit. c, art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2015r. poz. 121 ze zm.) w zw. z art. 58 kodeksu cywilnego, stwierdził, że podstawa wymiaru składek A. M. na ubezpieczenia: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe z tytułu zatrudnienia u płatnika składek (...) Sp. z o. o. wynosi 3000 zł miesięcznie. Organ rentowy wskazał, iż wyżej wymienione podmioty łączyła umowa o pracę zawarta od 1 lutego 2016 r. na czas nieokreślony na stanowisku menadżer sklepu z wynagrodzeniem zasadniczym 7360 zł brutto miesięcznie. Tymczasem w okresie od 24 lutego 2016 r. do 10 marca 2016 r. oraz od 30 maja 2016 r. ubezpieczona przebywała na zwolnieniu lekarskim związanym z ciążą. Ubezpieczona ukończyła studia wyższe na kierunku fizjoterapia, a bezpośrednio przed podjęciem zatrudnienia u płatnika składek była zarejestrowana jako bezrobotna. Poprzednio natomiast pracowała jako kasjer/sprzedawca. Płatnik składek od maja 2016 r. posiada zaległości w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne. Zatrudnia 6 osób, którym zaoferował zarobki w przedziale od 1800 zł do 3000 zł miesięcznie. Krótki okres pomiędzy zawarciem umowy oraz niezdolnością

do pracy ubezpieczonej, zakres jej obowiązków oraz dużo niższe wynagrodzenie innych pracowników płatnika składek, doprowadziło organ rentowy do wniosku, iż powyższa umowa o pracę w zakresie wysokości wynagrodzenia A. M. narusza zasady współzycia społecznego poprzez świadome osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu.

Od tej decyzji odwołanie wniosła A. M.. Ubezpieczona twierdziła, iż łącząca ją i płatnika składek umowa o pracę jest zgodna z zasadami współzycia społecznego także w części dotyczącej wynagrodzenia za pracę. Wskazywała, iż ze zwolnienia lekarskiego związanego z ciążą skorzystała dopiero w maju 2016 r. Odwołująca się przypominała, iż żaden przepis nie zabrania zatrudniania kobiet w ciąży jak również nie istnieje zakaz przyznawania tej grupie zawodowej godziwego wynagrodzenia. Ubezpieczona podkreśliła, iż wpływ na wysokość jej wynagrodzenia miała okoliczność, iż zatrudniona była na samodzielnym stanowisku, powiązanim z odpowiedzialnością w dużym stopniu, na którym musiała wykazać się inicjatywą i kreatywnością. Zdaniem A. M., w niniejszej sprawie nie jest istotna kwestia, ile faktycznie przepracowała u płatnika składek.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, a także zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. ZUS wyjaśnił, że ustalając wysokość podstawy wymiaru składek ubezpieczonej kierował się najwyższym wynagrodzeniem wypłacanym przez płatnika składek pozostałym pracownikom. Powtórzył, iż mając na uwadze krótkotrwałość zatrudnienia oraz jego wysokość w porównaniu z zarobkami innych pracowników płatnika składek, wynagrodzenie ubezpieczonej nie odpowiada wykonywanym obowiązkom pracowniczym i jego ustalenie celem uzyskania wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego zmierza do obejścia prawa i jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Płatnik składek (...) Sp. z o. o. w L. prowadzi działalność gospodarczą-usługi transportu samochodowego oraz w zakresie handlu zabawkami. W ramach drugiego typu działalności płatnik składek prowadził sklepy w Galerii (...) w W. oraz w Galerii Handlowej w R..

Płatnik składek zamierzał zatrudnić pracownika celem sprawowania nadzoru nad tymi sklepami oraz realizacją zamówień do tych placówek handlowych. Informacja o poszukiwaniach pracownika została zamieszczona przy sklepach oraz na platformie internetowej (...).

A. M. posiada wykształcenie wyższe- tytuł zawodowy licencjat na kierunku fizjoterapia. Uprzednio ubezpieczona była zatrudniona m. in. jako pracownik produkcji, kelnerka, kasjer/sprzedawca, w tym pracowała również na terenie Anglii i w Hiszpanii.

W dniu 1 lutego 2016 r. (...) Sp. z o. o. w L. jako pracodawca zawarła z A. M. umowę o pracę na czas nieokreślony, na podstawie której ubezpieczona została zatrudniona na stanowisku menadżera sklepu w pełnym wymiarze czasu pracy za miesięcznym wynagrodzeniem 7360 zł brutto. Jako miejsce wykonywania pracy strony wskazały sklep (...) w Galerii (...). W rzeczywistości jednak ubezpieczona jako kierownik sklepu, nadzorowała obydwa sklepy należące do płatnika składek, tj. w R., przebywając tam dwa dni w tygodniu, oraz w W.. Do zadań A. M. należało: wyszukiwanie nowych dostawców, składanie zamówień, raportowanie obrotów, ustalanie grafików, tłumaczenie korespondencji z języka hiszpańskiego. Koszty podróży A. M. pomiędzy R. a W. wliczone były w przyznane jej wynagrodzenie tak, iż nie otrzymywała ona dodatkowego zwrotu tych kosztów.

Podczas niezdolności do pracy ubezpieczonej, część jej obowiązków przejął J. M., natomiast pozostała część została rozłożona na innych pracowników. Na zwolnieniu lekarskim związanym z ciążą ubezpieczona przebywała od 30 maja 2016 r., wtedy też dowiedziała się o stanie ciąży. Zwolnienie to trwało około miesiąca, gdyż ubezpieczona straciła ciążę. Po tej okoliczności ubezpieczona korzystała ze zwolnienia lekarskiego. Ubezpieczona cierpi z powodu dolegliwości związanych z kręgosłupem. Następnie, A. M. przebywała w sanatorium. Umowę z płatnikiem rozwiązała za porozumieniem stron, po czym świadczyła pracę na stacji benzynowej.

W czerwcu 2016 r. sklep płatnika składek w R. zaczął regularnie przynosić straty. W konsekwencji, względem płatnika składek została ogłoszona upadłość.

Wynagrodzenie za okres od lutego do czerwca 2016 r. zostało wypłacone ubezpieczonej (dokumenty zgromadzone w aktach ZUS, w tym m. in. umowa o pracę, zakres czynności, dyplom ukończenia studiów, zaświadczenie lekarskie stwierdzające zdolność do pracy, faktury VAT, potwierdzenia przelewów wynagrodzenia, zaświadczenie płatnika składek, zeznania J. M. k. 35v-36 akt sprawy, zeznania ubezpieczonej k. 46-46v akt sprawy).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej zasługuje na uwzględnienie.

Nie budzi wątpliwości, iż ZUS może zakwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa. Nadmierne podwyższenie (ustalenie) wynagrodzenia pracownika w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych może być bowiem ocenione, jako dokonane z zamiarem nadużycia prawa do świadczeń (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 r., II UZP 2/05, opubl. OSNP 2005/21/338, LEX nr 148238; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., II UK 16/05, opubl. OSNP 2006/11-12/191, LEX nr 182776; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 r., III UK 7/09, LEX nr 509047).

Jak stanowi art. 58 § 2 kc, nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 9 sierpnia 2005 r. sygn. akt III UK 89/05 (OSNP 2006/11-12/192, OSP 2007/4/41) stwierdził, iż ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być, w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego, polegającym na świadomym osiąganiu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu - art. 58 § 3 kc w zw. z art. 300 kp (OSNP 2006/11-12/192, LEX nr 182780).

W ocenie Sądu zebrane w sprawie dowody stanowią podstawę do przyjęcia, iż zaskarżona decyzja jest błędna i podlega zmianie. Istotnymi przy wydaniu rozstrzygnięcia dowodami okazały się zeznania ubezpieczonej oraz świadka J. M., będącego współnikiem płatnika składek. Osoby te zeznały, iż wpływ na wysokość wynagrodzenia miał zakres obowiązków ubezpieczonej. Zeznania tych osób jako logiczne, rzeczowe oraz korespondujące ze sobą, są przekonujące i zasługują na wiarę. Należy bowiem mieć na uwadze, iż ubezpieczona wykonywała obowiązki kierownicze względem obu placówek handlowych płatnika składek, co potęgowało zakres jej obowiązków. Do zadań ubezpieczonej należało m. in. składanie zamówień, raportowanie obrotów, ustalanie grafików. Nie można również tracić z pola widzenia okoliczności, iż wynagrodzenie A. M. obejmowało również inne świadczenia, w tym zwrot kosztów podróży. Jak wynika z zeznań przywołanych osób, ubezpieczona świadczyła pracę w obu sklepach płatnika składek. Placówki te znajdowały się w R., gdzie ubezpieczona pracowała przez dwa dni w tygodniu, oraz w W., czyli w miastach oddalonych od siebie o blisko 100 km. A zatem, również i powyższe okoliczności wpływały na wysokość zarobków ubezpieczonej, które, w ocenie Sądu, nie są rażąco wysokie. Pamiętać należy, iż to pracodawca decyduje, czy potrzebuje zatrudnić pracownika oraz wybiera kryteria doboru osoby, której ostatecznie zaoferuje podjęcie pracy. Skoro zatem płatnik składek spośród kandydatów do pracy wybrał ubezpieczoną, znając jej kwalifikacje i doświadczenie zawodowe, to nieuprawnionym byłoby podważanie wysokości jej zarobków na stanowisku menadżera dwóch sklepów. Okoliczność, iż przed zatrudnieniem u płatnika składek, A. M. była osobą bezrobotną, nie ma, zdaniem Sądu, wpływu na ocenę wysokości przyznanego jej wynagrodzenia. Podobnie, zestawienie wysokości wynagrodzenia ubezpieczonej oraz zarobków pozostałych pracowników nie daje podstaw do przypisywania stronom przedmiotowej umowy o pracę intencji sprzecznych z zasadami współżycia społecznego. Należy mieć na uwadze, analizując zaistniałą różnicę w poziomie wynagrodzenia, iż ubezpieczonej zostało powierzone stanowisko kierownicze. Ponadto, była ona zobowiązana do świadczenia pracy w dwóch miastach (R., W.), zaś z akt sprawy nie wynika, by którykolwiek z pozostałych pracowników miał za obowiązek wykonywać pracę w więcej niż jednym sklepie płatnika składek.

W tej sytuacji uprawnionym jest przyjęcie, iż wysokość wynagrodzenia odpowiada rodzajowi pracy świadczonej przez ubezpieczoną, tj. menadżera dwóch placówek handlowych.

W świetle powyższego, jako bezzasadne należy uznać twierdzenie o sprzeczności z zasadami współzycia społecznego postanowienia umownego dotyczącego wysokości wynagrodzenia ubezpieczonej. Przyjęcie, w ślad za organem rentowym, iż strony przedmiotowej umowy o pracę miały na celu świadome uzyskanie przez A. M. wysokich świadczeń z ubezpieczenia społecznego jest tym bardziej nieuprawnione, jeśli przyjrzeć się okresom i przyczynom niezdolności do pracy ubezpieczonej. W zaskarżonej decyzji ZUS twierdził, że A. M. już od 24 lutego 2016 r. (a zatem w niespełna miesiąc po zawarciu umowy o pracę) do 10 marca 2016 r., stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą. Twierdzenie to nie ma jednak potwierdzenia w zebranych materiałach dowodowych. Jak wynika bowiem ze znajdującego się w aktach ZUS zaświadczenia płatnika składek, niezdolność do pracy spowodowana ciążą (na co wskazuje kod literowy B), datowana jest na okres od 30 maja 2016 r. (zatem blisko 4 miesiące od początku zatrudnienia). Powyższe koreluje z treścią zeznań ubezpieczonej, która wykluczyła, by pierwsze zwolnienie lekarskie pozostawało w związku z ciążą. Ubezpieczona dowiedziała się o stanie ciąży dopiero w maju. Z uwagi na dramatyczny dla niej przebieg zdarzeń, ostatecznie zwolnienie lekarskie związane z ciążą, trwało około miesiąca. Ubezpieczona odczuwa dolegliwości związane ze stanem kręgosłupa i z tego powodu była osobą niezdolną do pracy w (...) Sp. z o. o. w L.. Ostatecznie, stan zdrowia ubezpieczonej uniemożliwił jej kontynuowanie zatrudnienia u płatnika składek. Dlatego też stronom przedmiotowej umowy o pracę nie należy przypisywać woli nieuprawnionego uzyskania przez A. M. świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Reasumując, wynik przeprowadzonego postępowania dowodowego nie dawał podstaw do twierdzenia, by wynagrodzenie ubezpieczonej wynikające z umowy o pracę z dnia 1 lutego 2016 r. zostało ukształtowane w celu sprzecznym z zasadami współzycia społecznego czy też zmierzającym do obejścia prawa po to, by umożliwić uzyskanie nieuzasadnionych wysokich świadczeń z zasiłku chorobowego kosztem innych ubezpieczonych.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.